Paramedical Sciences and Military Health
Volume 17, Number 3, 2022

Original Article

Evaluation of Nursing Students' Satisfaction with Two Methods of Problem-Solving-Based Learning and Outcome-Based Learning in the Cardiac Care Unit

Fatemeh Forouzan Jahromi[1], Bahareh Mahdood[2]*

[1] *Critical Care of Nursing, Faculty Member of Paramedical School, Jahrom University of Medical Sciences, Jahrom, Iran*

[2] *Department of Operating Room, Faculty Member of Paramedical School, JahromUniversity of Medical Sciences, Jahrom, Iran*

Abstract

Introduction: Problem-based learning (PBL) and outcome-based learning (OBL) are two new educational methods of learning. Considering the importance of clinical education in nursing students and the lack of use of modern educational methods in the clinical education of nursing students, this study was aimed to investigate the students' satisfaction with two educational methods of PBL and OBE in nursing students of intensive care units.

Methods and Materials: This study was a semi-experimental study with a two-group design. The samples were selected by census method and they included 45 nursing students of Jahrom faculty of Nursing and Paramedicine who were interns in the special care department in the second semester of the academic years of 2016-2017.The samples were divided into two test groups. Training was performed by problem-solving based method in one group and it was done through result-based method in the other group by a trained instructor in the field of result-oriented and problem-solving based training methods. After the completion of the course, the students' satisfaction with the two teaching methods was checked using a researcher-made questionnaire. After completing the questionnaires by the research units, data were analyzed using SPSS software version 22.

Results: 45 nursing students with an average age of 20 years and an average GPA of 16.54 were studied in this research. The findings show that the average level of satisfaction with problem-solving-based training was 47.25±94.94 and the satisfaction with result-oriented training was 41.65±8.60.The results of the independent t-test comparing the satisfaction in the two educational groups showed that there was a significant difference between the satisfactions of the nursing students with the two educational methods used. Therefore, the satisfaction with the method based on problem solving was significantly higher than another one (p=0.009).

Discussion and Conclusion: The use of new educational methods, especially in clinical education in nursing students, can increase the satisfaction and interest of students. Moreover, it leads to effective learning and improvement of clinical skills in students.

Keywords: Problem-Solving-Based Learning, Outcome-Based Learning, Nursing

*(**Corresponding Author**) Bahareh Mahdood, Department of Operating Room, Faculty Member of Paramedical School, JahromUniversity of Medical Sciences, Jahrom, Iran.

Email: baharehmahdood68@gmail.com

مجله علوم پیراپزشکی و بهداشت نظامی
سال هفدهم، شماره سوم، ۱۴۰۱

مقاله تحقیقاتی

بررسی رضایتمندی دانشجویان پرستاری از دو روش آموزش مبتنی بر حل مسئله و آموزش پیامد محور در بخش مراقبت‌های ویژه قلبی

فاطمه فروزان جهرمی[۱]، بهاره محدود[۲*]

[۱] پرستاری مراقبت‌های ویژه، عضو هیات علمی دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی جهرم، جهرم، ایران
[۲] گروه اتاق عمل، عضو هیات علمی دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی جهرم، جهرم، ایران

چکیده

مقدمه: از جمله این روش‌های نوین آموزشی روش یادگیری مبتنی بر حل مساله (Problem-Based Learning or PBL) و روش یادگیری مبتنی بر پیامد (Outcome- Based Learning or OBL) می‌باشد. با توجه به اهمیت آموزش بالینی در دانشجویان پرستاری و کمبود استفاده از روش‌های نوین آموزشی در امر آموزش بالینی دانشجویان پرستاری، این مطالعه با هدف بررسی رضایتمندی دانشجویان از دو روش آموزشی PBL و OBE در دانشجویان پرستاری بخش مراقبت‌های ویژه انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه از نوع نیمه تجربی با طرح دو گروهی بود. نمونه‌ها به روش سرشماری وارد مطالعه شدند و شامل ٤٥ دانشجوی پرستاری دانشکده پرستاری و پیراپزشکی جهرم بودند که در نیمسال دوم سال تحصیلی ٩٦-٩٧ به‌صورت کارآموز در بخش مراقبت‌های ویژه حضور داشتند. نمونه‌ها به دو گروه آزمون تقسیم شدند، آموزش در یک گروه به روش مبتنی بر حل مسئله و در گروه دیگر به روش مبتنی بر پیامد توسط یک مربی آموزش دیده در زمینه روش‌های آموزش پیامد محور و مبتنی بر حل مسئله انجام گرفت. پس از اتمام دوره رضایتمندی دانشجویان از دو روش آموزشی با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته بررسی شد. پس از تکمیل پرسشنامه‌ها توسط واحدهای پژوهش، اطلاعات وارد نرم افزار SPSS نسخه ۲۲ شد و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: در این مطالعه ٤٥ دانشجوی پرستاری با میانگین سنی ۲۰ سال و میانگین معدل ١٦/٥٤مورد مطالعه قرار گرفتند. یافته‌ها نشان‌می‌دهد که میانگین رضایتمندی از آموزش مبتنی برحل مسئله ٩٤/٩٤±٤٧/٢٥ و از آموزش پیامد محور ٨/٦٠±٤١/٦٥ بود. نتایج آزمون تی‌مستقل در مقایسه رضایتمندی در دو گروه آموزشی نشان داد اختلاف معناداری بین رضایتمندی دانشجویان پرستاری از دو روش آموزشی استفاده شده وجود داشت، بدین صورت که رضایتمندی از روش مبتنی بر حل مسئله به‌طور معناداری بالاتر بود (p= ۰/۰۰۹).

بحث و نتیجه‌گیری: استفاده از روش‌های نوین آموزشی به ویژه در آموزش بالینی در دانشجویان پرستاری می‌تواند موجب رضایتمندی و علاقه بیشتر دانشجویان شود و همچنین منجر به یادگیری موثر و بهبود مهارت‌های بالینی در دانشجویان شود.

کلمات کلیدی: آموزش مبتنی بر حل مسئله، آموزش مبتنی بر پیامد، پرستاری

مقدمه

پرستاران به عنوان بزرگ‌ترین بخش از نیروهای حرفه‌ای در خط مقدم ارائه خدمات در سیستم بهداشتی- درمانی دارای نقش‌ها و وظایف متعدد و گسترده‌ای می‌باشند (۱). پرستاری در بخش مراقبت ویژه به دلیل همین تعدد و پیچیدگی‌های نقش، یک فعالیت حرفه‌ای است که نیاز به احساس مسئولیت، دقت و هوشیاری زیادی دارد و هرگونه کمبود و نارسایی در آموزش این گروه، به طور مسلم بر کیفیت و کمیت خدمات سلامت و در نهایت سلامت افراد و جامعه تأثیر خواهد گذاشت (۲).

آموزش بالینی یکی از راهکارهایی است که دانشجویان پرستاری

*(نویسنده مسئول) بهاره محدود، گروه اتاق عمل، عضو هیات علمی دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی جهرم، جهرم، ایران.
آدرس الکترونیکی: baharehmahdood68@gmail.com

از طریق آن به کسب صلاحیت بالینی نائل می شوند؛ اما نتایج تحقیقات پژوهشگران در زمینه آموزش پرستاری در کشور نشان داده که کیفیت آموزش بالینی چندان مطلوب نبوده و نارسایی‌هایی در آن وجود دارد (۳). گرچه لزوم بازنگری در نحوه کارآموزی‌های بالینی در مطالعات زیادی مورد تأکید قرار گرفته، ولی به دلیل پیچیدگی آموزش در محیط بالینی، تنها تعداد معدودی از پژوهشگران به خود اجازه داده‌اند که آموزش و یادگیری در این محیط و چگونگی بهبود آن را مورد بررسی قرار دهند (٤). امروزه بسیاری از مربیان بالینی، در جستجوی روش‌های آموزشی هستند که به‌توان به وسیله آن‌ها دانش و مهارت‌های بالینی را در سطح مناسبی به دانشجویان آموختند (۵).

طیفی از روش‌های تدریس در آموزش پزشکی در کشورهای مختلف مورد استفاده قرار می‌گیرد. این طیف از روش‌های استاد محور شروع شده و تا روش‌های به طور کامل دانشجو- محور ادامه می‌یابد. همزمان با تغییر در برنامه‌های درسی، روش‌های تدریس به سمت دانشجو- محوری و تاکید بر مسئولیت پذیری یادگیری پیش می‌روند (۲).

کاربرد ابداعی الگوهای یاددهی، یادگیری سبب بهبود محسوسی در دستاوردهای آموزشی در دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی و از جمله دانشجویان پرستاری در دنیا شده است (٦). از جمله این روش‌های نوین آموزشی روش یادگیری مبتنی بر حل مساله (Problem-Based Learning or PBL) و روش یادگیری مبتنی بر پیامد (Outcome- Based Learning or OBL) می‌باشد. در روش PBL فراگیر هسته اصلی است. این روش فراگیر محور بوده و فراگیران مسئول یادگیری خویش می‌باشند، همچنین نسبت به آنچه باید یاد بگیرند احساس مسئولیت می‌نمایند که این امر یادگیری را طولانی مدت می سازد (۵). در روش آموزش مبتنی بر حل مسئله، در حقیقت نیازهای یادگیری به عنوان محتوای برنامه‌ریزی آموزشی به‌کار می رود. همچنین تفکر در مورد راه حل مسأله مطرح شده، به عنوان نقطه شروع فرایند یادگیری در نظر گرفته می‌شود و دانشجویان اهداف آموزشی خود را در گروه تعیین می‌کنند (۷). این اهداف آموزشی، شامل دانش پایه و دانش بالینی دانشجویان می‌باشد و آموزش در هر دو زمینه پایه و بالینی صورت می‌گیرد، به گونه‌ای که در نهایت، سبب پیشرفت عملکرد و انسجام دانش می‌گردد (۵). نتایج مطالعه زرشناس و همکاران (۱۳۸۸)که با هدف ارزیابی روش آموزش مبتنی بر حل مسأله و مقایسه آن با روش تدریس سنتی در درس ارتودنسی دانشجویان دندان پزشکی انجام شد، نشان داد که روش آموزش بر پایه حل مسأله در تدریس دانشجویان دندان پزشکی، با تقویت انگیزه درونی دانشجو و افزایش کیفیت آموزش و یادگیری پایدار، می‌تواند مفید باشد (۸). نتایج مطالعه اسعدی (۱۳۹۲) با عنوان مقایسه تأثیر دو روش آموزشی در یادگیری دانشجویان نیز نشان داد که در گروه آموزش مبتنی بر حل مسئله، میانگین نمرات پایان ترم در مقایسه با روش مبتنی بر شواهد پایین تر بود (۹).

یکی دیگر از سیستم‌های نوین آموزشی که درآن رسیدن به عملکرد مطلوب در نقش بالینی مدنظر است، سیستم آموزشی مبتنی بر پیامد (دستاورد) است. آموزش مبتنی بر پیامد (پیامد محور) که امروزه آموزش مبتنی بر استاندارد نیز شناخته شده است، از تمرکز آموزش سنتی از چیزی که دانشجو باید بیاموزد به سوی برقرار نمودن استانداردهای منحصر به فرد از چیزی که انتظار می‌رود دانشجو از خود نشان دهد مثل دانستن و قادر به انجام بودن، تغییر یافته است (٦). در مطالعه محمد پور و همکاران (۱۳۷۸) با هدف بررسی تأثیر آموزش مبتنی بر دستاورد بر صلاحیت بالینی دانشجویان پرستاری به این نتیجه دست یافتند که آموزش مبتنی بر دستاورد در ارتقا مهارت‌های شناختی و رفتاری دانشجویان موثر بوده است (۱۰).

با توجه به این‌که روش‌های آموزش بالینی سنتی به طور کامل جواب‌گوی نیازهای یادگیری بالینی دانشجویان پرستاری نیست؛ لذا طبق اطلاعات در دسترس، اهمیت موضوع و با توجه به ضعف‌های متعدد مشاهده شده در آموزش بالینی و کمبود استفاده از روش‌های نوین آموزشی در امر تدریس و ارزشیابی بالینی دانشجویان پرستاری، این مطالعه با هدف تعیین میزان رضایتمندی دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی جهرم در بخش مراقبت‌های ویژه از دو روش آموزش مبتنی بر حل مسئله و آموزش پیامد محور در نیمسال دوم ۹۷-۱۳۹٦ انجام شد.

مواد و روش‌ها

ایـــن مطالعه از نوع نیمه تجربی با طرح دو گروهی بود. نمونه‌ها به روش سرشـــماری وارد مطالعه شدند و شامل ٤٥ دانشجوی پرســـتاری دانشکده پرســـتاری و پیراپزشـــکی جهرم بودند که در نیمســـال دوم ســـال تحصیلی ۹۶-۹۷ به‌صورت کارآموز در بخـــش مراقبت‌های ویژه حضور داشـــتند. معیارهـــای ورود به مطالعه شامل: ۱) تمایل به شـــرکت در مطالعه، ۲) واحد درسی کارآمـــوزی مراقبت‌های ویژه را اخذ نموده و واحدهای نظری و عملی پیش نیاز این کارآموزی را گذرانده باشـــند بود. معیارهای خروج از مطالعه شامل: عدم تمایل به ادامه مشارکت و یا حذف واحد کارآموزی و تکمیل ناقص پرسشـــنامه‌ها بود. ســـپس در مورد اهداف پژوهش و محرمانه ماندن اطلاعات به دانشـــجویان توضیحـــات لازم داده شـــده و رضایت آن‌ها برای شـــرکت در پژوهش جلب شد.

نمونه‌ها به دو گروه آزمون تقســـیم شدند، دو گروه هفت نفره و یک گروه شـــش نفره (در مجمـــوع ۲۰ نفر) به روش مبتنی بر حل مســـئله و دو گروه هفت نفره و یک گروه شـــش نفره (در مجموع ۲۰ نفر) به روش آموزش پیامد محور تحت آموزش قرار گرفتند. هردوگروه مورد مطالعه توســـط یک مربی آموزش دیده در زمینه روش‌های آموزش پیامد محور و مبتنی بر حل مســـئله انجـــام گرفت. دوره کارآموزی مراقبت ویژه قلبی برای هر گروه به مدت پنج هفته بوده و مباحث آموزشـــی در طی دوره به پنج قسمت تقسیم شد و محتوای آموزشی هر هفته برای هر دو گروه به‌صورت یکسان بود.

از آنجا که در این پژوهش دانشـــجویان در هر دو شیوه آموزشی می‌بایســـت دانش و عملکرد صحیح در بخش مراقبت ویژه قلبی را در مورد موضوعاتی مانند: آشـــنایی و کار کردن با دستگاه دی ســـی شـــوک، پمپ انفوزیون، مانیتورینگ و ECG، پیس میکر، شـــناخت و کاربرد داروهای جعبه اورژانس، تعیین ضربان قلب بیمار از روی نوار قلب و تشـــخیص ریتـــم نرمال از غیر نرمال، تشخیص آریتمی‌های دهلیزی و بطنی، تشخیص بلوک‌های قلبی، تشخیص آنژین صدری، انفارکتوس میوکارد و مراقبت از بیماران فوق و احیای قلبی- ریوی داشته باشند، در هر دو روش آموزش مبتنی بر حل مســـئله و آموزش پیامد محور مربی در جلسه اول کلیاتی در رابطه با مباحث آموزشی در بخش CCU و توضیحات لازم در مورد روش آموزشی به دانشجویان ارائه شد.

در روش آموزش مبتنی بر حل مســـئله که روشی فراگیر محور اســـت، در پایان جلسه اول ســـناریوهای از پیش تنظیم شده در اختیار دانشـــجویان قرار داده شـــد و از بین دانشجویان هرگروه یک نفر به عنوان سرپرســـت گـــروه انتخاب‌گردید. منابع جهت مطالعه توسط استاد مربوطه به دانشجویان معرفی و متن سناریو توسط استاد برای دانشجویان شفاف سازی شد. دانشجویان یک هفته فرصـــت مطالعه و جمع‌آوری اطلاعات در زمینه ســـناریو مطرح شـــده را داشتند. در جلسه دوم قبل از ارائه سناریو بعدی، دانشـــجویان گزارش چگونگی کار و نتایـــج مطالعه خود را در اختیار سرپرســـت گروه و مربی مربوطه قرار دادند و نتیجه‌گیری کلی توسط سرپرست گروه در ســـالن کنفرانس بیمارستان ارائه شـــد. پس از ارائه، در صورت وجود کاســـتی‌هایی در گزارش دانشـــجویان، اســـتاد به صورت خلاصه مطالـــب مربوطه را به دانشـــجویان توضیح داد و در پایان هر جلســـه استاد سناریوی جدید جهت مطالعه دانشـــجویان برای هفته بعد در اختیار آن‌ها قرار داد. در پایان هر دوره (rotation)، ارزشـــیابی دانشجویان با روش ســـناریو نویسی و اســـتفاده از آزمون ویژگی‌های کلیدی (KF) انجام گرفت.

در روش آموزش پیامد محور جهت تعیین دســـتاوردهای مورد انتظار از آموزش کارآموزی مراقبت ویژه قلبی، بر اساس اهداف کارآموزی‌که بر اساس ســـر فصل کوریکولوم آموزشی می‌باشد و همچنیـــن طبق نظر چند نفـــر از مربیانی که بـــه امر آموزش دانشـــجویان در بخش CCU مشـــغول بوده‌انـــد، پیامدهای مهم و ضروری برای کار پرســـتاران در بخـــش CCU را به انضمام نظرات و عقاید خود در بازه کارآموزی دانشجویان در این بخش مشـــخص‌گردید. پس از بررســـی کوریکولوم آموزشی و جمع بندی این نظرات، پنج دســـته دستاورد مهم به شرح زیر به عنوان دستاوردهای آموزشـــی در حیطه فعالیت‌های شناختی و رفتاری مهم در بخـــشCCU تعیین و فعالیت‌های هر حیطه مشـــخص گردید که شـــامل:۱- بررســـی سیستم قلبی (در ســـه بعد: اخذ شـــرح حال و انجام معاینه فیزیکـــی و گرفتن علائم حیاتی)،۲- مدیریت دارویی (در ســـه بعد شـــامل: دادن داروی دستور داده شـــده، آماده کردن وسایل تزریق مایعات داخل وریدی و تزریق از طریق ست سرم و یا میکروست)، ۳- مدیریت تجهیزات (در

۵ بعدکه شامل: مانیتورینگ، الکتروکاردیوگرافی، پمپ انفوزیون، الکتروشوک و پیس میکر)، ٤- مهارت‌های برقراری ارتباط و آموزش به بیمار (در هشت بعدکه عبارتند از: برقراری ارتباط، حفاظت از اطلاعات محرمانه بیمار، همکاری با سایر اعضای تیم بهداشتی، پایبندی به اصول انضباطی و اداری محیط‌کار، حفظ ایمنی و حریم بیمار، توانایی جلب اعتماد بیمار، رعایت اصول حرفه‌ای و دادن آموزش به بیمار)، ۵- تفسیر نوارقلب (در چهار بعد که شامل: تشخیص ریتم نرمال از غیر نرمال، تشخیص آریتمی‌های دهلیزی و بطنی، تشخیص بلوک‌های قلبی، تشخیص آنژین صدری و انفارکتوس میوکارد) بود. آموزش پیامد محور به زودی در پی شروع دوره اجرا شد و لزوم تبعیت از برنامه پیشنهادی برای مربی بیان گردید و در مرحله آخر در پایان هر دوره (rotation)، ارزشیابی دانشجویان با روش سناریونویسی و استفاده از آزمون ویژگی‌های کلیدی (KF) انجام گرفت.

ابزار جمع‌آوری اطلاعات شامل فرم اطلاعات دموگرافیک و پرسشنامه رضایتمندی محقق ساخته که توسط اساتید آگاه روایی صوری و محتوایی آن تایید شده و پایایی آن با محاسبه آلفای کرونباخ ارزیابی شد. این پرسشنامه دارای ١٤ گویه به صورت طیف لیکرتی ٤ تایی (کاملا مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم) بوکه هر ماده دارای ارزشی بین ۱ تا ٤ (کاملا مخالفم=۱، موافقم=٤) است. حداکثر امتیاز کسب شده ، ٥٦ و حداقل امتیاز ١٤می‌باشد. در پایان با توجه به کل امتیاز کسب شده، سطح رضایتمندی هر فرد تعیین می‌شود.

تجزیه و تحلیل داده ها، با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۳، و با کمک شاخص‌های آمار توصیفی (تعداد، درصد، میانگین و انحراف معیار) و پس از بررسی توزیع نرمال با استفاده از آزمون کولموگروف- اسمیرنوف، آزمون آمار تحلیلی شامل آزمون t مستقل جهت مقایسه رضایتمندی در دو گروه انجام گردید.

یافته ها

٤۰ نفر از دانشجویان پرستاری دانشکده پرستاری و پیراپزشکی جهرم که همگی از یک کلاس بودند؛ در این پژوهش مشارکت داشتند و به دور گروه ۲۰ نفری تقسیم شدند. یک گروه تحت آموزش بالینی مراقبت‌های ویژه به روش مبتنی بر حل مسئله و گروه دیگر تحت آموزش به روش پیامد محور قرار گرفتند. نتایج نشان داد از ٤۰ دانشجوی پرستاری شرکت کننده در مطالعه ۲۸ نفر زن و۱۲ نفر مرد بودند. میانگین سنی شرکت کنندگان ۲۰ سال با حداقل سن ۱۹و حداکثر سن ۲۲ بود. و میانگین معدل آن‌ها ١٦/٥٤ بود.

نتایج نشان داد بین دو گروه از لحاظ سن و معدل اختلاف آماری معناداری مشاهده نشد. همچنین بررسی نتایج آزمون مجذور کای نشان داد که دو گروه از نظر توزیع جنسی یکسان بوده و اختلاف آماری معناداری مشاهده نشد.

در بررسی رضایتمندی از دور روش آموزشی، میانگین نمره رضایتمندی از روش آموزش مبتنی بر حل مسئله ٤٧/٢٥±٩٤/٩٤ و در گروه آموزش پیامد محور ٤١/٦٥±٨/٦٠ می‌باشد.

با توجه به توزیع غیر نرمال متغیر رضایتمندی در دو گروه دانشجویان، جهت مقایسه نمره رضایتمندی بین دو روش آموزشی از آزمون تی تست مستقل استفاده شد.

نتایج این آزمون نشان داد اختلاف معناداری بین نمره رضایتمندی از دو روش آموزشی مشاهده شد به این ترتیب که میزان رضایتمندی از روش تدریس مبتنی بر حل مسئله به‌طور معناداری بالاتر از رضایتمندی از روش پیامد محور است. (جدول۱)

ارتباط معناداری بین متغیر سن و جنسیت با رضایتمندی از روش‌های آموزشی مشاهده نشد. همچنین ارتباط معناداری بین میانگین معدل دانشجویان با متغیر رضایتمندی دیده نشد.

بحث و نتیجه گیری

آموزش دانشجویان در طول سال‌ها با تغییر چهره عمده مواجه شده است، از برنامه درسی سنتی که موضوع محور و معلم محور بود، به سمت برنامه آموزشی که بیشتر یادگیرنده محور، انعطاف

جدول ۱- رضایتمندی دانشجویان از دو روش آموزشی OBE و PBL

متغیر	روش OBE		روش PBL		آماره آزمون تی مستقل	P_value
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار		
رضایتمندی	۴۱/۶۵	۸/۶۰	۴۷/۲۵	۹/۹۴	۲/۶۹	۰/۰۰۹

پذیر، تعاملی و نتیجه محور ارائه می‌شود، تغییر کرده است. ارتقا کیفیت آموزش بالینی در پرستاری، بدون تغییر در فنون تدریس امکان پذیر نیست.

با به کار بردن یک روش آموزشی جدید نظیر روش دانشجو محور و مبتنی بر حل مسأله به جای روش‌های سنتی، می‌توان یادگیری ماندگار و کارآمدتری ایجاد کرد و علاقه به یادگیری را در دانشجویان بهبود بخشید. تدریس به روش حل مسأله یکی از روش‌های جدید آموزش است که در بسیاری از دانشگاه‌های دنیا و در بسیاری از رشته‌های علوم پزشکی نظیر پرستاری، مامایی، دندانپزشکی، پزشکی اجرا شده است (۱۱).

یکی دیگر از روش‌های فعال یادگیری استفاده از روش آموزش پیامد محور است. این روش تمرکز را از آموزش به یادگیری تغییر می‌دهد و چارچوبی را ارائه می‌دهد که در نتایج خود جامع باشد (۱۲).

در همین راستا در پژوهش پیش رو، دو الگوی نوین آموزشی که در آن رسیدن به عملکرد مطلوب در نقش بالینی مورد نظر است، مد نظر قرار گرفت. طبق تحقیقات انجام شده پیشین هر کدام از این روش‌های آموزشی با روش آموزش سنتی در دروس نظری مورد مقایسه قرار گرفته است‌که مزایای روش‌های نوین آموزشی در اکثریت مطالعات مورد تأیید قرار گرفته است ولی از روش‌های نوین آموزشی در آموزش بالینی دانشجویان کمتر استفاده شده است. نتایج مطالعه پیش رو رضایتمندی دانشجویان از دو روش آموزش مبتنی بر حل مسئله و پیامد محور را در سطح مطلوبی نشان داده است؛ اما میزان رضایتمندی دانشجویان از روش آموزش مبتنی بر حل مسئله بیشتر بوده است. هم راستا با پژوهش حاضر، ترولاس[1] و همکاران (۲۰۲۲) در مطالعه مروری خود به این نتیجه دست یافتند که روش PBL سطح بالایی از رضایت را به ویژه در بین دانشجویان به دست آورد. این روش در بهبود مهارت‌های اجتماعی و ارتباطی، مهارت‌های حل مسئله و خودآموزی مؤثرتر از سایر روش‌های سنتی (یا مبتنی بر سخنرانی) بود (۱۳).

سیاح و همکاران نیز در مطالعه خود بیان کردند که آموزش به روش یادگیری مبتنی بر حل مسئله می‌تواند تأثیر مثبتی در پیشرفت تحصیلی دانشجویان دوره کارشناسی‌گروه پزشکی داشته باشد (۱٤). مایچ Maichو همکاران نیز در مطالعه خود به این نتیجه رسیدندکه آموزش مؤثر در یادگیری مبتنی بر مسئله ضروری بوده و تأثیر معنی‌داری بر یادگیری، انگیزش و تجربه دانشجویان پرستاری دارد (۱۵). بررسی مطالعات گذشته حاکی از آن است که PBL در سطح جهانی گسترده نبود، شاید به این دلیل است که به منابع انسانی بیشتر و آموزش مداوم برای اجرای آن نیاز است (۱۳).

PBL روشی مؤثر و رضایت‌بخش برای آموزش پزشکی است. این احتمال وجود دارد که دانشجویان پزشکی از طریق PBL نه تنها دانش، بلکه شایستگی‌های دیگری را نیز کسب کنند که در حرفه پزشکی مورد نیاز است.

فرناندس[2] (۲۰۲۱) در مطالعه خود از نقش آموزش دهندگان در روش مبتنی بر حل مسئله یاد کرده و بیان می‌کند که مربیان یک عنصر حیاتی برای موفقیت PBL هستند و نقش آن‌ها را نباید نادیده گرفت (۱٦). همچنین نتایج مطالعه پنجه‌پور و همکاران نشان داد که بین میانگین دو گروه که با دو روش مسأله محور و استاد محو ر آموزش دیده بودند، تفاوت معنی‌داری وجود ندارد (۱۷). که با نتایج پژوهش حاضر همخوانی ندارد؛ اما در پژوهش نام‌نباتی و همکاران روش حل مسأله باعث ارتقا پیشرفت تحصیلی دانشجویان گردیده است (۱۸). آموزش علوم پزشکی از جمله پرستاری نیازمند تحولی اساسی است تا با به‌کارگیری شیوه‌های نوین آموزش ظرفیت‌های تصمیم‌گیری بالینی دانشجویان را ارتقاء داده و با تقویت یادگیری دانشجو مدار منجر به پرورش فارغ التحصیلانی خود کارآمد و متفکرانی خلاق شود که برای عملکرد پرستاری پیچیده امروزی آماده باشند و با توجه به این‌که پرستاران بخش مراقبت‌های ویژه قلبی به سطح بالایی از دانش و مهارت نیاز دارند تا قادر به کسب مهارت‌های بالینی و توانایی به‌کارگیری دانش همراه با نگرش، در عملکرد پرستاری باشند، همچنین آموزش پرستاری به جهت برخورداری از دو حیطه نظری و بالینی، ویژگی‌ها و مشکلات خاصی دارد و آنچه اهمیت دارد آموزش هدفمند است، به طوری که آموزش نظری باعث تقویت و ارتقاء سطح عملکرد بالینی دانشجویان گردد و عملکرد بالینی نیز نیازهای آموزش نظری را مرتفع سازد. آموزش پرستاری سنتی بیشتر استاد محور

1 Joan Carles Trullàs

2 Fernandes

اســـت و توجه خاصی بر سرعت فراگیری دانشجو ندارد. اغلب در کلاس افرادی هســـتند که سریع مطالب را فرا می‌گیرند ولی برخی دانشـــجویان نیاز به زمان بیشـــتری برای مرور و فراگیری دارند، که در سیستم سنتی هر دو گروه متضرر می‌شوند. همچنین روش سنتی بیشتر مبتنی بر به خاطر سپردن مطالب درسی است و کمتر به یادگیری واقعی منجر می‌شود (۱۹).

تجارب بالینی در امر آموزش دانشجویان پرستاری، نشان می‌دهد کاربرد روش‌های مرســـوم و ســـنتی منجر به یادگیری اثربخش و با دوام مهارت‌های بالینی در بخش مراقبت‌های ویژه توســـط دانشجویان نمی‌گردد، به همین جهت استفاده از روش‌های نوین تدریس جهت ایجاد انگیزه برای مشـــارکت فعال دانشـــجویان، یک ضرورت اســـت. ارتقاء توانمندی دانشجویان در دسترسی و اســـتفاده مستقل از منابع جهت ارتقاء توانمندی در حل مسئله یکی از مســـائل مهم اســـت که باید مورد توجه قـــرار گیرد؛ لذا اســـتفاده از این روش هم در آمـــوزش تئوری و هم در آموزش بالینی توصیه می‌شود.

تشکر و قدردانی

بدین وســـیله نویســـندگان از کلیه کســـانی که در تمام مراحل انجـــام پژوهش مـــا را یاری نموده‌انـــد، از جمله مســـئولین و اســـاتید دانشـــگاه علوم پزشکی‌جهرم کمال تشـــکر و تقدیر را دارند. این پژوهش حاصـــل از طرح تحقیقاتی دارای کد اخلاق IR.JUMS.REC 061.1397 از دانشـــگاه علوم پزشـــکی جهرم می‌باشد.

References

1. Sabery M, Mohtashami J, Rassouli M. The educational outcomes of innovative teaching methods in clinical nursing education. Advances in Nursing & Midwifery. 2016;26(92):15-25.
2. McEwan M, Wills EM. Theoretical basis for nursing: Lippincott Williams & Wilkins; 2021.
3. Salimi T, Karimi H, Shahbazi L, Dehghanpour MH, Hafezia A, Parand K. Assessment of clinical skills of senior nursing students in intensive care units. Journal Shahid Sadoughi University of Medical Sciences. 2005;25(3):13-26.
4. Oliffe J. Facilitation in PBL–espoused theory versus theory in use. AEJNE. 2000;5(2):1-9.
5. Rideout E, England-Oxford V, Brown B, Fothergill-Bourbonnais F, Ingram C, Benson G, et al. A comparison of problem-based and conventional curricula in nursing education. Advances in Health Sciences Education. 2002;7(1):3-17.
6. Valizadeh S, Mohammadpour Y, Parvan K, Lakdizaji S. The Effect of Outcome-Based Education on Nursing Students' Clinical Competency. Iranian Journal of Medical Education. 2009;9(2).
7. Choi H. A problem-based learning trial on the Internet involving undergraduate nursing students. Journal of Nursing Education. 2003;42(8):359-63.
8. Zarshenas L, Danaei SM, Oshagh M, Salehi P. Problem Based Learning: An Experience of a New Educational Method in Dentistry. Iranian Journal of Medical Education. 2010;10(2).
9. Assadi S. Effect of Simultaneous Teaching of Human Anatomy and Physiology on Occupational Health Students' Learning. Education Strategies in Medical Sciences. 2014;7(2):89-92.
10. Mohammadpour Y, Valizadeh S, Paron KK, Haririyan H. Effect of training based on the clinical competence of nursing students. Journal of Ardabil School of Nursing and Midwifery. 2000;11(4):1-15.
11. Imanipour M, Khalilabad TH, Vaezi A, Sepehrinia M, Shali M. Problem-based learning approach in medical education in Iran: A systematic literature review. Iran J Nurs Res. 2019;14:1-9.
12. Khanna R, Mehrotra D. The roadmap for quality improvement from traditional through competency based (CBE) towards outcome based education (OBE) in dentistry. Journal of oral biology and craniofacial research. 2019;9(2):139.
13. Trullàs JC, Blay C, Sarri E, Pujol R. Effectiveness of problem-based learning methodology in undergraduate medical education: a scoping review. BMC medical education. 2022;22(1):1-2.
14. Sayyah M, Shirbandi K, Saki-Malehi A, Rahim F. Use of a problem-based learning teaching model for undergraduate medical and nursing education: a systematic review and meta-analysis. Advances in medical education and practice. 2017;8:69.
15. Matthew-Maich N, Martin L, Hammond C, Palma A, Pavkovic M, Sheremet D, Roche C. Nursing students' perceptions of effective problem-based learning tutors. Nursing standard. 2016;31(12).
16. Fernandes HV. From student to tutor: A journey in problem-based learning. Currents in Pharmacy Teaching and Learning. 2021;13(12):1706-9.
17. Panjehpour M, Ataee N. Comparison the effectiveness of problem solving method with lecture-based method in the teaching of metabolic biochemistry. Iranian Journal of Medical Education. 2012;11(9):1318-25.
18. Namnabati M, Azar EF, Valizadeh S, Tazakori Z. Lecturing or Problem-based Learning: Comparing Effects of the Two Teaching Methods in Academic Achievement and Knowledge Retention in Pediatrics Course for Nursing Students. Iranian Journal of Medical Education. 2011;10(4).
19. Manns PJ, Darrah J. Linking research and clinical practice in physical therapy: strategies for integration. Physiotherapy. 2006;92(2):88-94.